

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Asan/29/2018
Identifikačné číslo spisu: 2016200507
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:2016200507.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu: Mgr. Petra Melichera a členov senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Eriky Šobichovej, v právnej veci žalobcu: A. Ž., E.. XX.XX.XXXX, I. F. A. XXX/XX, XXX XX S., právne zastúpeného : JUDr. Roman Cibulka, advokát, Advokátska kancelária so sídlom Hlavná 13, 917 00 Trnava, proti žalovanému : Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom Prievozská 32, pošt.prieč.29, 827 99 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č . SK/0610/99/2015 zo dňa 20.04.2016, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa (pôvodne žalovaného) proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 21/Sa/12/2016-34 zo dňa 3.3.2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 21Sa/12/2016-34 zo dňa 03.03.2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

. Krajský súd v Trnave (ďalej len správny súd) napadnutým rozsudkom zrušil rozhodnutie žalovaného č.SK/0610/99/2015 zo dňa 20.04.2016 a aj rozhodnutie Slovenskej obchodnej inšpekcie, Inšpektorát obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave pre Trnavský kraj č. EN/0227/02/2015 zo dňa 11.08.2015 a v e c m u v r á t i l n a d'alsie konanie.

2. V súvislosti s jednotlivými námietkami žalobcu správny súd konštatoval, že ust. § 82 zákona o energetike konkretizuje niekoľko skutkových podstát, ktoré označuje za neoprávnený odber plynu, pričom z hľadiska posúdenia druhu zodpovednosti odberateľa plynu za škodu spôsobenú dodávateľovi plynu neoprávneným odberom podľa § 82 zákona o energetike treba dôsledne rozlišovať, od ktorej skutkovej podstaty (z viacerých možných) neoprávneného odberu dodávateľ plynu odvíja porušenie povinnosti, keďže prichádza do úvahy tak subjektívna zodpovednosť odberateľa plynu, ako je to napr. v prípade neoprávneného odberu plynu v zmysle § 82 ods. 1 písm.c) zákona o energetike (neoprávnený zásah „odberateľa" do meradla) ako aj objektívna zodpovednosť, teda zodpovednosť bez zreteľa na zavinenie, ako je to napr. v prípade neoprávneného odberu plynu v zmysle ust. § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike (odber plynu meraný meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii). Ak prvostupňový správny orgán tvrdil porušenie povinnosti žalobcom alebo

treťou osobou (vyplýva to z výroku prvostupňového rozhodnutia správneho orgánu) bolo potrebné uvedené porušenie spoľahlivo preukázať, resp. k tomu vykonať riadne dokazovanie, čo v danom prípade nebolo zrealizované. Z ust. § 32 ods. 1 správneho poriadku vyplýva, že správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Zistením skutočného stavu veci sa rozumie zistenie všetkých podstatných skutočností v súlade s príslušným hmotnoprávnym predpisom. Úplnosť znamená povinnosť správneho orgánu zistiť všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či budú v prospech alebo v neprospech účastníka. V oblasti administratívneho trestania a ukladania správnych sankcií princíp legality zaväzuje správne orgány, aby dôsledne dodržiavali premisu, že nikto nebude potrestaný inak, ako z dôvodu a spôsobom, ktorý ustanovuje platný zákon. V tejto súvislosti súd považuje za potrebné uviesť, že správnym deliktom nemôže byť akékoľvek porušenie práva, ale porušenie práva musí byť protiprávne konanie, a to aj vtedy, keď zákon nevyžaduje zavinenie, ale predpokladá objektívnu zodpovednosť.

3. Vo vzťahu k formulovanému skutku tak ako to konštatoval prvostupňový správny orgán, keď... "sám alebo za pomoci iných osôb vykonal žalobca zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru tým spôsobom, že poškodil - odstránil jeden zaisťovací prvok plomby", tento skutok predpokladá, že žalobca buď sám alebo prostredníctvom iných osôb poškodil resp. znehodnotil tento overovací prvok. Z tohto skutku vyplýva zavinenie konanie žalobcu resp. tretích osôb, ktoré však nevyplýva zo spisu, ktorý mal k dispozícii prvostupňový správny orgán a následne aj žalovaný. Prvostupňový správny orgán žiadnym spôsobom nepreukázal toto zavinenie a pokiaľ sa odvoláva na objektívnu zodpovednosť žalobcu, nemohol byť skutok formulovaný tak, že žalobca sám alebo za pomoci tretej osoby poškodil - odstránil zaisťovací prvok plomby, čím došlo k neoprávnenému odberu plynu. Žalovaný ako druhostupňový správny orgán síce zmenil skutkovú vetu, keď vypustil slová, že neoprávnený zásah vykonal žalobca alebo žalobca za pomoci iných osôb a tento nahradil slovami, že bol vykonaný neoprávnený zásah. V danom prípade ide o príliš nekonkrétny skutok vo vzťahu k určeniu osoby, ktorá mala spôsobiť neoprávnený zásah do zaisťovacieho prvku plomby, teoreticky skutková veta tak ako ju upravil žalovaný môže predpokladať, že k poškodeniu tohto prvku plomby mohlo dôjsť aj zo strany pracovníkov, ktorí kontrolovali daný plynomer, resp. vplyvom počasia (tzv. vis major). V tomto prípade by bola však vylúčená akákoľvek objektívna zodpovednosť žalobcu ako ju definuje žalovaný.

4. Správny súd ďalej musí konštatovať, že pokiaľ ide o objektívnu zodpovednosť, na ktorú poukazuje prvostupňový správny orgán ako aj žalovaný a od ktorej odvádza zodpovednosť žalobcu za neoprávnený odber plynu, objektívna zodpovednosť platí vo vzťahu k neoprávnenému odberu plynu a nie vo vzťahu k zásahu do zabezpečovacej resp. overovacej značky plynomeru, tak ako to vyplýva zo skutkovej vety prvostupňového rozhodnutia. Skutková veta tak ako ju upravil žalovaný je vo vzťahu k objektívnej zodpovednosti za neoprávnený odber plynu zo strany žalobcu absolútne nelogická.

5. Správny súd mal za to, že pokiaľ ide o rozhodnutie žalovaného, treba ho považovať za nepreskúmateľné tiež v časti výšky uloženej pokuty. V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že nespochybniteľným právom účastníka je v prípade uloženia pokuty v správnom konaní dostať rozhodnutie, ktoré bude aj v časti určenej jej výšky dostatočným spôsobom odôvodnené v nadväznosti na konkrétne zistené skutočnosti, okolnosti, údaje, aby z odôvodnenia bolo zrejmé v rámci akých mantinelov sa pri svojom rozhodovaní správny orgán pohyboval, ktoré skutočnosti zohľadnil. Nie je totiž postačujúce, ak je uložená sankcia v rozsahu, ktorý zákon pripúšťa, ale správny orgán musí v odôvodnení uviesť skutočnosti, ktoré viedli k uloženiu sankcie. V danom prípade rozhodnutie takéto skutočnosti neobsahuje, samotné konštatovanie, že žalovaný pri určení výšky pokuty prihliadal najmä na rozsah, závažnosť a spôsob protiprávneho konania a pokutu uložil primeranú k zistenému skutkovému stavu, je daný dôvod, aby súd žalobou napadnuté rozhodnutie ako nepreskúmateľné zrušil pre nedostatok dôvodov. Pri uložení pokuty žalovaný resp. prvostupňový správny orgán odôvodnil, že žalobca nedodrжал zákaz neoprávneného odberu plynu, nie je však zrejmé, čo mal žalobca v danom prípade vykonať, aké úkony, aby nedošlo k protiprávnemu konaniu z jeho strany, keďže z vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že uvedený plynomer sa nachádzal na verejnom priestranstve.

6. Na záver správny súd konštatoval, že odôvodnenie žalovaného, resp. prvostupňového správneho orgánu, že pri posudzovaní otázky kto mohol spôsobiť poškodenie resp. odstránenie zaist'ovacieho prvku plomby na plynomere, správny orgán nemohol tieto skutočnosti preverovať, vzhľadom na zložitosť dokazovania, súd bol toho názoru, že takáto skutočnosť nemôže byť na ťarchu žalobcu a správne orgány sú povinné objektívne zistiť čo najlepšie skutkový stav, z ktorého potom vychádzajú pri vydávaní svojich rozhodnutí tak, aby boli presvedčivé a aby boli v súlade so zákonom.

7. O trovách konania súd rozhodol tak, že v konaní úspešnému žalobcovi súd priznal v zmysle § 167 ods. 1 SSP právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, nakoľko bol v konaní úspešný, o ktorých výške rozhodne správny súd po právoplatnosti.

II.

Kasačná sťažnosť, vyjadrenia

8. Proti predmetnému rozsudku podal sťažovateľ v pozícii žalovaného v zákonom stanovenej lehote kasačnú sťažnosť. Žalovaný podal kasačnú sťažnosť z dôvodu, že správny súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) SSP). Žalovaný zastáva názor, že súd nesprávne právne posúdil prejednávajúcu vec, keď vo svojom rozsudku, konkrétne v 9. až 11. bode odôvodnenia svojho rozsudku, sa zaoberal len posudzovaním výrokovej časti prvostupňového rozhodnutia. Z rozsudku krajského súdu je evidentné, že súd opiera ťažisko svojho rozhodnutia o výrok rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, ktorý bol však druhostupňovým správnym orgánom zmenený, pričom súd uvedenú skutočnosť v odôvodnení svojho rozsudku nereflektoval. Žalovaný má z toho dôvodu za to, že súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko pokiaľ ide o odvolacie konanie, správny orgán v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) preskúmava napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu; ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadné vady odstráni.

9. V odvolacom konaní sa podľa Správneho poriadku uplatňuje apelačný princíp, odvolací orgán môže rozhodnutie zmeniť tak, že vo veci sám rozhodne (§ 59 ods. 2 Správneho poriadku). Odvolací orgán zistené vady odstráni (§ 59 ods. 1 Správneho poriadku), rozhodnutie zruší, pokiaľ je to vhodnejšie najmä z dôvodov rýchlosti alebo hospodárnosti (§ 59 ods. 3 Správneho poriadku). Odvolací orgán sa teda zaoberá rozhodnutím ako celkom, teda nielen konštatovaním o porušení povinnosti danej zákonom, ale aj výškou uloženej pokuty. Zároveň, odvolaciemu orgánu vyplýva právo rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, ak sú pre to dôvody, zmeniť (podľa ods. 2 uvedeného ustanovenia Správneho poriadku). Žalovaný má za to, že výrok oboch napadnutých rozhodnutí vyhovuje zásade právnej istoty rozhodnutí správnych orgánov. Žalovaný najmä dáva do pozornosti a zdôrazňuje tú zásadu správneho práva, že hoci § 47 Správneho poriadku vymedzuje podstatné a obligatórne náležitosti rozhodnutia správneho orgánu, je nutné rozhodnutie chápať ako univerzálny celok.

10. V správnom konaní sa zároveň uplatňuje zásada jednotnosti konania, v zmysle ktorej celé správne konanie tvorí jediný celok od svojho začatia až po jeho právoplatné ukončenie. Zásada dvojnásťnásťnosti správneho konania, ktorá je zakotvená v ustanovení § 59 ods. 1 Správneho poriadku, je zase založená na tom, že iba účastník konania podaním odvolania dáva odvolaciemu správne orgánu oprávnenie pred nadobudnutím jeho právoplatnosti v neobmedzenom rozsahu napraviť zistené skutkové a nadväzujúce právne vady rozhodnutia. Prvostupňové rozhodnutie a rozhodnutie o odvolaní nemožno posudzovať izolovane (individuálne), keďže sa jedná o rozhodnutia v tej istej veci, ale ich treba vykladať v ich vzájomnej súvislosti, nie samostatne. Uvedené tvrdenie podporuje žalovaný judikátúrou Najvyššieho súdu SR, ktorý ustálil: „ V zmysle ústavného princípu právneho štátu (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky) je žiadúce, aby odvolací správny orgán, pokiaľ sa zmenou dotkne iba časti výroku rozhodnutia, vyslovil aj, aký právny osud budú zdieľať zvyšné časti výroku, zmenou nedotknuté. Z citovanej časti odôvodnenia predmetného rozsudku teda vyplýva zrejmy záver, že Najvyšší súd SR považoval vykonanie zmeny prvostupňového správneho rozhodnutia spôsobom, kedy sa odvolací orgán dotkne len jeho časti, pričom zároveň uvedie, aký osud zdieľajú zvyšné časti výroku rozhodnutia zmenou nedotknuté, za plne súladný s ústavným princípom právneho štátu a za zákonný.

11. Pokiaľ ide o samotné rozhodnutie žalovaného č. SK/610/99/2015 zo dňa 20.04.2016, ktorým bolo zmenené rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa č. EN/0227/02/2015 zo dňa 11.08.2015, žalovaný uvádza, že toto bolo zmenené tak, že odstránil nedostatok, týkajúci sa určitosti a zrozumiteľnosti výroku I. stupňového rozhodnutia (v súlade so znením dotknutého ustanovenia zákona, ktorého porušenia sa žalobca dopustil). Žalovaný zdôrazňuje, že aj pred uvedenou zmenou správny orgán konštatoval porušenie toho istého ustanovenia zákona, na báze objektívnej zodpovednosti.

12. Krajský súd v bode 9 odôvodnenia svojho rozsudku uviedol: „Ak prvostupňový správny orgán tvrdil porušenie povinnosti žalobcom alebo treťou osobou (vyplýva to z výroku prvostupňového rozhodnutia správneho orgánu) bolo potrebné uvedené porušenie spoľahlivo preukázať, resp. k tomu vykonať riadne dokazovanie, čo v danom prípade nebolo zrealizované. " a ďalej v bode 10 odôvodnenia uvedeného rozsudku uviedol tiež nasledovné: „ Vo vzťahu k formulovanému skutku tak ako to konštatoval prvostupňový správny orgán, keď... „ sám alebo za pomoci iných osôb vykonal žalobca zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru tým spôsobom, že poškodil - odstránil jeden zaist'ovací prvok plomby ", tento skutok predpokladá, že žalobca buď sám alebo prostredníctvom iných osôb poškodil, resp. znehodnotil tento overovací prvok. Z toho skutku vyplýva zavinenie konanie žalobcu resp. tretích osôb, ktoré však nevyplýva zo spisu, ktorý mal k dispozícii prvostupňový správny orgán a následne aj žalovaný. " Ako uznáva sám krajský súd, uvedená časť výroku týkajúca sa porušenia povinnosti žalobcom alebo treťou osobou zo spisového materiálu nijakým spôsobom nevyplývala. Uvedenú skutočnosť potvrdzuje aj postup prvostupňového správneho orgánu, ktorý konštatoval porušenie zákona na základe objektívnej zodpovednosti, a nie na základe subjektívnej zodpovednosti a rovnako to potvrdzuje aj postup druhostupňového správneho orgánu, ktorý z uvedeného dôvodu predmetné rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu v odvolacom konaní zmenil tak, že znenie výroku „účastník konania na odbernom mieste... sám alebo za pomoci iných osôb vykonal neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru...," bolo nahradené znením „na odbernom mieste... bol vykonaný neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru...". Žalovaný tým chcel precizovať výrokovú časť rozhodnutia, aby nebola máätúca a aby z nej bolo zrejmé, že pre posúdenie správne zistených skutkových zistení nie je a ani nemôže byť právne relevantné, kto, čo alebo za pomoci koho, čoho vykonal neoprávnený zásah do plomby plynomeru. Relevantná je tá skutočnosť, že žalobca, ako odberateľ plynu v domácnosti odoberal plyn určeným meradlom, ktoré bolo takýmto spôsobom poškodené (opäť bez ohľadu na to, kto, čo alebo za pomoci koho, čoho vykonal neoprávnený zásah, k uvedenému skutku mohlo dôjsť dokonca aj vplyvom poveternostných podmienok, náhodným zásahom predmetu a pod.), nakoľko sa tu uplatňuje princíp objektívnej zodpovednosti. Obdobný názor judikovali aj sudy: napr. Krajský súd v Trenčíne, sp. zn. 16Cob/86/2014 zo dňa 20.05.2014; Najvyšší súd SR, sp. zn. 1 Cdo 107/2008 z 27. októbra 2009, Najvyšší súd SR sp. zn. 3 Cdo 99/2012 z 12. marca 2015.

13. Podľa názoru žalovaného teda správny orgán zistil presne a úplne skutočný stav veci, tak ako to vyžaduje § 32 ods. 1 Správneho poriadku, pričom je nepochybné, že druhostupňový orgán vykonal zmenu výlučne len formálneho charakteru, aby zosúladiť zistenia vo veci so znením výroku rozhodnutia. Žalovaný sa v druhostupňovom rozhodnutí zároveň vyjadril aj o právnom osude ostatnej časti výroku správneho orgánu prvého stupňa. Žalovaný pritom pripomína, že výrok rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa č. EN/0227/02/2015 zo dňa 11.08.2015 obsahuje všetky náležitosti kladené naň v zmysle § 47 ods. 2 Správneho poriadku. Žalovaný pritom vychádza aj z právneho názoru Najvyššieho súdu SR, ktorý sa napr. v rozsudku sp. zn. 6Sžo/208/2010 zo dňa 24.08.2011 zaoberal prípadom, keď druhostupňový správny orgán zmenil rozhodnutie sčasti, pričom skonštatoval, že v ostatných častiach ostáva rozhodnutie nezmenené, k čomu súd prijal záver, že spôsob rozhodnutia druhostupňového správneho orgánu nemožno považovať za také pochybenie, ktoré by malo vplyv na jeho zákonnosť, pričom sa pridržiaval zásady, že: „Rozhodnutie sa nezrušuje len preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka (bližšie pozri R 122/2003, rozhodnutie NS SR č. 4 Sž 98-102/02)". Rozhodnutie správneho orgánu druhého stupňa nemožno preto považovať za nezákonné, prípadne zmätočné, nakoľko je z neho jednoznačne zrejmé, ako správny orgán rozhodol a je náležité odôvodnené.

14. Žalovaný opätovne dodáva (tak ako bolo uvedené v napadnutom rozhodnutí a vyjadrení k žalobe), že pre konštatovanie porušenia § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike postačuje už samotný odber plynu meraný určeným meradlom, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii, bez ohľadu na to, kto toto zabezpečenie porušil. Z uvedeného je zrejmé, že za porušenie predmetného ustanovenia zodpovedá odberateľ plynu objektívne t. j. bez chladu na zavinenie (úmysel, nebanlivosť), nakoľko odber plynu na meradle, ktorého zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii bolo porušené, je v rozpore so zákonom (dikcia neoprávnený). Žalovaný v tejto súvislosti uvádza, že neoprávnený odber plynu predstavuje v zmysle dotknutého ustanovenia zákona o energetike iný správny delikt.

15. Aplikácii objektívnej zodpovednosti na predmetný neoprávnený odber plynu podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike dáva napokon zadosť aj judikatúra Najvyššieho súdu SR, ktorá sa s uvedenou problematikou vysporiadala už skôr, napr. v rozsudku sp. zn. 1 Cdo 107/2008 zo dňa 27.10.2009, v rozsudku 4 Cdo 102/2010 zo dňa 29.11.2011 a napokon aj v rozsudku 3 Cdo 99/2012 zo dňa 12.03.2015.

16. Žalovaný k tvrdeniu krajského súdu „o absolútnej nelogickosti skutkovej vety, tak ako ju upravil žalovaný vo vzťahu k objektívnej zodpovednosti za neoprávnený odber plynu" uvádza, že krajský súd nijakým spôsobom nešpecifikuje, akým spôsobom dospel k uvedenému tvrdeniu. Pri posúdení predošlých bodov odôvodnenia rozsudku krajského súdu je však pravdepodobné, že ten sa pridŕža svojej argumentačnej línie z bodov 9. až 11. odôvodnenia svojho rozsudku, kedy posudzoval len výrok prvostupňového správneho orgánu.

17. Žalovaný sa tiež nestotožňuje s rozsudkom krajského súdu v časti, v ktorej poukazuje na nepreskúmateľnosť rozhodnutia žalovaného vo veci výšky uloženej pokuty. Žalovaný pri odôvodňovaní výšky sankcie zohľadnil spôsob spáchania iného správneho deliktu (v rámci dostupných možností), čas trvania porušenia povinnosti, závažnosť a možný následok porušenia povinnosti (aspoň v určitom rozsahu). Žalovaný v odvolacom rozhodnutí tiež poukázal na objektívny charakter konštrukcie zodpovednosti za spáchaný iný správny delikt a samotné zjavné nedodržanie zákazu ustanovené v zákone o energetike.

18. Zároveň je pri zdôvodňovaní výšky postihu pri tomto druhu iného správneho deliktu nevyhnutné poukázať na skutočnosť, že jeho skutková podstata umožňuje pod predmetné ustanovenie zákona subsumovať viacero druhov konaní, avšak presný priebeh a charakter skutku je často nezistiteľný z objektívnych príčin. Tak tomu bolo aj v šetrenom prípade, keď správny orgán na prvom stupni, ani sám žalovaný nedisponovali presným priebehom skutku, ktorým došlo k naplneniu skutkovej podstaty § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike. Ako už žalovaný vyššie naznačil, k porušeniu plomby určeného meradla mohlo dôjsť jednak úmyselným konaním žalobcu alebo za pomoci, resp. prostredníctvom iných osôb, vedome, nevedome, ale aj inými okolnosťami, ktoré nemuseli spočívať v zásahu konkrétnej osoby, napr. vplyvom podmienok počasia, vymrštenie kameňa do skrine, ktorá mala meradlo aj plombu plynomera chrániť, plynutím času, nedokonalosťou materiálu, príp. inou okolnosťou, ktorú možno označiť aj ako vis maior. Práve pre častú nemožnosť objasnenia pohnútok, príčin a celkového skutkového priebehu konania zákonodarca konštruoval predmetnú skutkovú podstatu na princípe objektívnej zodpovednosti, a teda orgán aplikácie práva nie je povinný skúmať prípadného páchatela iného správneho deliktu, ani jeho detailný priebeh.

19. Čo sa týka času trvania protiprávneho konania, žalovaný opäť konštatuje, že tento nebol a z objektívnych dôvodov ani nemohol byť presne zistený, nakoľko spoľahlivo preukázaný bol len čas skončenia protiprávneho konania, ktorý je určený dátumom výmeny plynomeru technickými pracovníkmi prevádzkovateľa distribučnej siete.

20. Ako posledné kritérium pre určenie výšky pokuty v zmysle § 91 ods. 5 zákona o energetike normotvorca upravil možné následky porušenia povinnosti. V danom prípade opäť nebolo v silách správneho orgánu na prvom stupni, ako ani žalovaného preukázať konkrétne nedostatky.

21. Zároveň je potrebné dodať, že predmetná vec bola SOI postúpená vyšetrovateľom Obvodného oddelenia Policajného zboru v Trstine, práve z toho dôvodu, že príslušníci policajného zboru nedokázali preukázať subjektívnu stránku trestného činu v podobe zavinenia, a práve preto odovzdali spisový materiál SOI, ktorá sa ním zaoberala ako podnetom orgán verejnej moci. Z rovnakého dôvodu (absencia prvku zavinenia) zamietla sťažnosť pracovníka prevádzkovateľa distribučnej siete - p. O. K. aj prokurátorka Okresnej prokuratúry v Trnave.

22. Žalovaný však aj napriek týmto prekážkam spočívajúcim v objektívnych dôvodoch a nie v nedbalosti a zanedbaní povinnosti presne zistiť skutkový stav veci, zotrváva na svojom názore, že žalobca sa dopustil iného správneho deliktu podľa § 82 ods. 1 písm. d) zákona o energetike, a preto musí niesť za takéto porušenie povinnosti následky. Predmetný zákon sa pritom riadi princípom, na základe ktorého SOI uloží pokutu v každom prípade porušenia povinnosti. Preto žalovaný má za to, že pokiaľ kasačný súd považuje odôvodnenie výšky sankcie za nedostatočné vo vzťahu k zákonným kritériám pre určenie výšky pokuty, aby vo svojom rozhodnutí usmernil krajský súd ohľadne možnosti využitia svojho moderačného práva v zmysle § 198 ods. 1 písm. a) SSP.

23. Žalovaný žiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby rozsudok Krajského súdu v Trnave zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie.

24. Ku kasačnej sťažnosti podal žalobca písomné vyjadrenie, považoval kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a navrhol, aby bola zamietnutá. Podľa názoru žalobcu žalovaný nesprávne interpretuje jednotlivé ustanovenia Zákona o energetike, keď mylne stotožňuje zodpovednosť odberateľa za tzv. neoprávnený odber podľa § 82 ods. 1 písm. d) Zákona o energetike s jeho zodpovednosťou za tzv. správny delikt.

25. Tento princíp objektívnej zodpovednosti za škodu vzniknutú neoprávneným odberom v zmysle citovaných ustanovení však podľa názoru žalobcu nemožno stotožňovať so zodpovednosťou odberateľa za tzv. správny delikt, ako to nesprávne interpretuje ako žalovaný, tak i správny orgán prvého stupňa. Rovnako nesprávne interpretuje žalovaný i ust. § 91 Zákona o energetike, keď v odôvodnení svojho rozhodnutia tvrdí, že vraj povinnosť správneho orgánu uložiť účastníkovi pokutu vyplýva priamo zo znenia ust. § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 uvedeného zákona. Žalobca zastáva názor, že zo znenia uvedeného ustanovenia správne orgánu takáto povinnosť nevyplýva, keďže uloženie poriadkovej sankcie je právom a nie povinnosťou správneho orgánu (princíp oportunity).

26. Žalobca naďalej zastáva názor, že podmienkou zodpovednosti za správny delikt je tzv. deliktuálna spôsobilosť, t.j. spôsobilosť osoby protiprávne konať a niesť za to následky. Pri fyzickej osobe, ako je žalobca, ktorý je navyše spotrebiteľom sa táto deliktuálna spôsobilosť zakladá na vôľovej a intelektuálnej zložke v čase spáchania údajného správneho deliktu (u právnickej osoby sa spája s jej vznikom a existenciou).

27. Keďže žalobcovi v správnom konaní nebolo preukázané, že by sa dopustil zavineného protiprávneho konania (nebolo preukázané, že by najmenej vedel alebo vzhľadom na svoje osobné pomery vedieť mohol a mal, že na určenom meradle došlo k poškodeniu zabezpečovacieho zariadenia), nemohol tento naplniť zákonné znaky správneho deliktu a nemala mu byť preto v správnom konaní ukladaná ako sankcia pokuta.

III.

Právne názory kasačného súdu

28. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 odsek 2 SSP),

predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP, preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podala oprávnená osoba (§ 434 ods. 2 písm. a/ SSP) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyselne dospel k záveru o potrebe zrušenia rozhodnutia krajského súdu a vrátenia veci súdu na ďalšie konanie. Takto kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30. apríla 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

29. Podľa § 23 ods. 1 a 2 SSP na krajskom súde vo veciach správneho súdnictva konajú a rozhodujú sudcovia správneho kolégia v trojčlenných senátoch zložených z predsedu a dvoch sudcov.

(2) Sudca na krajskom súde koná a rozhoduje o

- a) správnych žalobách vo veciach správneho trestania podaných proti rozhodnutiu alebo opatreniu o priestupku,
- b) správnych žalobách v sociálnych veciach,
- c) správnych žalobách vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia,
- d) žalobách proti nečinnosti orgánu verejnej správy,
- e) žalobách proti inému zásahu orgánu verejnej správy.

30. Najvyšší súd ako kasačný súd v predmetnej veci z pripojeného súdneho spisu zistil, že žaloba žalobcu bola Krajskému súdu v Bratislave doručená dňa 27.5.2016, následne bola postúpená uznesením pod č.k. 1S/116/2016-8 zo dňa 13.6.2016 Krajskému súdu v Trnave. Krajský súd v Trnave vo veci rozhodol dňa 6.03.2017 rozsudkom bez nariadenia pojednávania, o ktorom rozhodol samosudca JUDr. Pavol Laco.

31. V tejto súvislosti kasačný súd poznamenáva, že okolnosti a prejednanie veci, či toto pred krajským súdom prebehlo v zákonnom zložení, je povinný správny súd sledovať z úradnej povinnosti a nedostatok v zložení súdu je podstatnou vadou konania.

32. Zákon neuvádza, čo treba rozumieť pod pojmom „nesprávne obsadený súd“. Súdna prax zaujala názor, že nesprávne obsadeným súdom je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Nesprávnym obsadeným súdom sa rozumejú prípady keď namiesto senátu, rozhodol sudca. V tomto prípade ide o porušenie práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky veta prvá, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi (Baricová, J. a kolektív, Správny súdny poriadok, Komentár, Bratislava, C.H. Beck, 2018, str. 1612).

33. Právo na zákonného sudcu zaručuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 1, podľa ktorého nikomu nemožno odňať jemu zákonnému sudcovi, príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz je neopomenuteľnou podmienkou riadneho výkonu súdnej moci. Na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na druhej strane predstavuje pre každého účastníka konania rovnako cennú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci, sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred daných zásad (procesných pravidiel), tak, aby bola zachovaná zásada pevného pridelovania súdnej agendy, a aby bol vylúčený - pre rôzne dôvody a rôzne účely - výber súdov a sudcov „ac hoc“. Okrem procesných pravidiel určovania príslušnosti súdov a ich obsadenia, ako garancia proti novej svojvôli, je súčasťou základného práva na zákonného sudcu, i zásada pridelovania súdnej agendy a určenia zloženia senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce.

34. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákonoch o súdoch), zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia, určení podľa Rozvrhu práce na konanie

a rozhodovanie v senáte (§ 3 ods. 3 zákona o súdoch). Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a Rozvrhom práce (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo/297/2012 zo dňa 30.10.2013).

35. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že predmetná vec bola pridelená a následne prejednaná a rozhodnutá samosudcom JUDr. Pavlom Laczom, a teda nebola prejednaná sudcami správneho kolégia v trojčlennom senáte. Kasačný súd dáva do pozornosti, že krajský súd v správnom súdnictve koná a rozhoduje v senáte. S poukazom na § 23 odsek 2 SSP, samosudca koná a rozhoduje len v zákonom taxatívne vymedzených veciach a to v konaní o správnych žalobách vo veciach správneho trestania podaných proti rozhodnutiu alebo opatreniu o priestupku, správnych žalobách v sociálnych veciach, správnych žalobách vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia, žalobách proti nečinnosti orgánu verejnej správy a o žalobách proti inému zásahu orgánov verejnej správy.

36. V predmetnej veci ide o preskúvanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SK/0610/99/2015 zo dňa 20.04.2016, ktorým čiastočne zmenil rozhodnutie Slovenskej obchodnej inšpekcie, Inšpektorátu obchodnej inšpekcie so sídlom v Trnave, pre Trnavský kraj č. EN/ 0227/02/2015 zo dňa 11.08.2015, ktorá žalobcovi uložila pokutu vo výške 1.800,-Eur za to, že žalobca na odbernom mieste č. 4100604170, adresa Obrancov mieru , 219/23 Smolenice, v presne nezistenom čase od 19.04.2013 do 26.02.2014 bol vykonaný neoprávnený zásah do overovacej a zabezpečovacej značky plynomeru č. 9560208-021-96 tým spôsobom, že bol poškodený - odstránený jeden zaisťovací prvok plomby a žalobca tým neoprávnene odoberal zemný plyn, zadokumentovaný v protokole o výsledku kontroly zo dňa 20.05.2015, nakoľko bol u odberateľa plynu v domácnosti zistený odber plynu meraný určeným meradlom na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii v zmysle § 82, ods. 1, písm. d/ zákona. Žalobcovi bola uložená pokuta za správny delikt podľa § 91 ods. 1 písm. d/ zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike.

37. Na základe uvedeného, kasačný súd konštatuje, že v predmetnej veci zo strany žalobcu bola podaná správna žaloba vo veciach správneho trestania, pričom išlo o rozhodovanie orgánu verejnej správy o správnom delikte alebo o sankcii za iné podobné protiprávne konanie. Z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod. č.k. 6Asan/19/2017 z 21.3.2018, č.k. 10 Asan/26/2017 z 19.6.2018 vyplýva : „ Z ust. § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 zákona o energetike vyplýva, že inšpekcia uloží obligatórne pokutu držiteľovi povolenia alebo inej osobe, v danom prípade inou osobou je žalobca, za porušenie povinností, ktoré vyplývajú z taxatívne uvedených ustanovení citovaného zákona, okrem iného aj vo vzťahu k ust. § 82 zákona. Z predmetného ustanovenia § 82 ods. 1 vyplývajú zasa definície neoprávneného odberu, z ktorých je možné vyvodiť, o aký odber musí ísť, aby bol neoprávnený. V ods. 1 písm. d) je ďalej uvedené, že neoprávneným odberom plynu je odber, ktorý musí spĺňať dve podmienky, prvou je odber meraný určeným meradlom a druhou je, že pôjde o meradlo, na ktorom bolo porušené zabezpečenie proti neoprávnenej manipulácii. Na sankcionovanie tohto neoprávneného odberu teda stačí splnenie týchto dvoch podmienok s tým, že zodpovednosť nesie aj iná osoba než držiteľ povolenia (žalobca), pričom zákon nevyžaduje priamo jeho zavinenie. Žalovaná teda správne vyhodnotila, že v danom prípade pôjde o objektívnu zodpovednosť, nie subjektívnu zodpovednosť, preto nie je podstatné, či došlo k porušeniu zabezpečenia určeného meradla úmyselným alebo nedbanlivostným konaním, resp. kto konkrétne porušil predmetné zabezpečenie. Zodpovednosť však nesie odberateľ plynu. Uvedené vyplýva aj z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. marca 2015, sp. zn. 3Cdo 99/2012). Na základe vyššie uvedeného nemôže kasačný súd prisvedčiť tvrdeniu krajského súdu, že správne orgány postupovali nesprávne, keď sa nezaoberali skutočnosťou, či k neoprávnenému odberu malo dôjsť úmyselným alebo neúmyselným konaním žalobcu, keď v prípade objektívnej zodpovednosti sa zavinenie neskúma. Senát najvyššieho súdu sa stotožňuje so záverom správnych orgánov, že ak by zákonodarca nechcel sankcionovať aj ods. 1 ust. § 82 zákona o energetike, vymedzil by to v ust. § 91 ods. 1 písm. d) bod 5 dotknutého zákona ".

Preto o podanej žalobe žalobcu mal rozhodovať senát príslušného krajského súdu.

38. S poukazom na ustanovenie § 453 odsek 2 SSP, kasačný súd nie je viazaný sťažnosťnými bodmi,

nakoľko v predmetnej veci ide o správne trestanie, preto na tento dôvod nezákonnosti resp. zmätočnosti rozsudku (§ 440 ods. 1 písm. e/ SSP) musel prihliadnuť ex offio.

39. Kasačný súd mal vzhľadom na vyššie uvedené za to, že v predmetnej veci rozhodol samosudca, namiesto senátu správneho kolégia, ide o vážny procesný nedostatok, preto došlo zrušeniu napadnutého rozsudku a vráteniu veci krajskému súdu na ďalšie konanie v zmysle § 462 ods. 1 SSP.

40. V novom konaní bude povinnosťou súdu predovšetkým odstrániť nedostatky týkajúce sa senátneho rozhodnutia o žalobe v predmetnej veci, následne rozhodnúť aj o nároku na náhradu trov kasačného konania v zmysle § 467 odsek 3 SSP.

41. Ostatnými sťažnostnými bodmi sa kasačný súd nemohol zaoberať, nakoľko zistil závažný dôvod odôvodňujúci zrušenie rozhodnutia krajského súdu.

42. Právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 SSP).

43. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol v predmetnej veci pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.